

PRENUMERATA:

W Łodzi z niedzielnym dodatkiem
Ilustrowanym mies. zł. 4.10. Za-
miejszowa zł. 5. Zagraniczna zł. 8.
Odniesienia do domu 40 groszy.
Prenumeratę można odmówić tyl-
ko 1 każdego miesiąca bezpośred-
nio w adm. pisma.

OGŁOSZENIA:

W tekście 50 gr., nadesłane 40 gr.
za wiersz 1 milim. 1 łam (strona
4 łamy). Zwyczajne 12 gr. za
wiersz 1 milim. 1 łam (strona 10
łamów). Nekrologi po 40 gr. za
wiersz 1 milim. (strona 4 łamy).
Drobne ogłoszenia 15 gr. za słowo.
Pozostawienie pracy 10 gr. za
słowo.

Konto czekowe w P.K.O.
Nr. 65,210

HASŁO ŁÓDZKIE

Ogłoszenia firm samiejazowych o
50 proc. drożej od cen miejs-
kich. Firmy zagraniczne o 100
procent drożej. Każda nowa pod-
wyżka obowiązuje wszystkie już
przyjęte ogłoszenia do zmiany
cen bez uprzedniego zawiadome-
nia. Za terminowy druk ogłoszeń
komunikatów i ofiar administra-
cja nie odpowiada.

Artykuły nadesłane bez oznacze-
nia honorarium, uważane są za
bezpłatne.

Rękopisy zarówno nitytych jak
i odręcznych redakcja nie zwraca

Pomysłki, które zasłaniane sio
zmieniają treści ogłoszenia nie
upoważniają do łagania swrota
aspiaty lub powtórzenia ogłosze-
nia.

REDAKCJA I ADMINISTRACJA, Łódź, Piotrkowska Nr. 15.
Telefony: Redakcja 181-06, Administracja 163-68.

CENA 20 GROSZY

Redaktor naczelny przyjmuje codziennie od godz. 6—7 wiecz.
Sekretariat czynny od godz. 12—1 w poł. i od 6—7 wiecz.

FRONTEM DO POMORZA

W obronie granic i przeciw wszelkim zakusom na całość Rzplitej
STAJĄ ZWARCIE MILJONOWE RZESZE POLAKÓW
Mowa ministra Strasburgera w Poznaniu

POZNAŃ

POZNAŃ 8, 12. Z okazji odbywające-
go się w Polsce „Miesiąca Pomorza” od-
była się dziś w południe w auli Univer-
sytetu, wypełnionej do ostatniego miejsca,
uroczysta akademja. Pierwsze rzędy krze-
seł zajęli przedstawiciele władz, m. in. za-
szczylił akademję swą obecnością ks. pry-
mas Kardynał Hlond. Punktem kulminacyj-
nym był odczyt komisarza R. P. w Gdań-
sku ministra Strasburgera o znaczeniu
dostępu Polski do morza.

Kiedy w roku 1918 odwracała się karta
historji i na horyzoncie nowej Europy
oświadczył mówca ukazała się jutrzienka
zmarłych chwytającej Polski, na widownię
światła wystąpił mąż stanu o szerokim ho-
ryzoncie myśli i silnej woli obrony nie-
tylko interesów własnego kraju, ale budowy
systemu politycznego całego świata na
zasadach równości i wolności wszystkich
narodów. Mało było postaci w historii,
które z takim osobistym autorytetem, po-
partym potęgą największego mocarstwa
świata, wycisnęły piętno swojego umysłu
na dziejach ludzkości, jak Woodrow Wil-
son.

Jako jeden z warunków równości i wol-
ności narodów i organizacji „nowego świa-
ta” stawia Woodrow Wilson punkt 13
podstaw pokoju:

„Powinno być stworzone niezawisłe
Państwo Polskie, obejmujące terytorja
zamieszkałe przez niewątpliwie polską lud-
ność, któremu winien być zapewniony
wolny i pewny dostęp do morza i którego
niepodległość polityczna i gospodarcza i
integralność terytorjalna winna być za-
pewniona przez układ międzynarodowy”.

Jasny i głęboko realistyczny umysł Wil-
sona zrozumiał, iż warunkiem gospodar-
czej i politycznej niepodległości państwa
jest jego dostęp do wielkich dróg między-
narodowych. Przedstawiciele Rzeszy Nie-
mieckiej przyjęli zasady Wilsonowskie ja-
ko podstawę opartego na prawie i spra-
wiedliwości pokoju, uznając w ten sposób,
iż dostęp do morza jest warunkiem niepodle-
głości Państwa Polskiego.

Na tych zasadach zawarty został Trak-
tat Wersalski i oto po 1½ - wiekowej nie-
woli i odcięciu od świata zjawia się nad

morzem znowu Polska, wolna i niepodle-
gła, ale już nie ta sama, która w ubiegłych
wiekach tęskniła jedynie za spokojem za-
cisnej wsi i obawiała się „bawić wodą”.
Powiał na całą Polskę wiatr od morza, o-
garnął ją powiew szerokiego świata, zja-
wiło się i rozpowszechniło po Polsce pod-
świadomione poczucie, że tam nad mo-
rzem jest podstawa wolności i niepodle-
głości. Opinia polska nie zawsze jeszcze
może rozumie podstawy polskiej polityki
morskiej, ale już instynktownie wyczuwa

jej decydujące znaczenie dla państwa i z
entuzjazmem wita każde poczynanie w dzie-
linie utrwalenia naszego dostępu do
morza. Sprawa budowy portów otoczona
jest zainteresowaniem całego społeczeń-
stwa. Oto organizują się kongresy i „mie-
siące Pomorza” i nie gdicindziej, lecz nad
brzegiem morza wznosi państwo polskie
pomnik „Zjednoczonych ziem Polski”.

W ostatnich czasach powtarza się czę-
sto zdanie, że dostęp do morza jest wa-
runkiem mocarstwowego stanowiska Pol-
ski. Określenie to mogłoby może wywołać
niewłaściwe wrażenie o imperialistycznych
dążeniach Państwa Polskiego. Takie przy-
puszczenie byłoby błędne. Polska nie
żywi tendencji wrogich przeciwko żadne-
mu państwu i pragnie być w zgodzie z in-
nymi narodami jako równouprawniony
członek wspólnoty europejskiej. Ale w
wysuwaniu konieczności mocarstwowego
stanowiska Polski tkwi słuszną świadom-
ność, iż trudne położenie geograficzne i
polityczne Polski, opartej o tak wąski
skrawek morza, który stanowi o jej nie-
podległości, wymaga rozwoju i natężenia
wszystkich sił i zasobów państwa, ażeby
nie stała się fikcją jego niepodległość e-
konomiczna i polityczna. W tym duchu
stwierdzić należy, że niema walki o Po-
morze, musi być tylko obrona przeciwko
wszelkim zakusom na niepodległość i egzy-
stencję Państwa Polskiego. (PAT)

Poznań ku czci Paderewskiego

Donoszą z Poznania: Staraniem Ma-
gistrowi i Rady Miejskiej m. Poznania
odbyła się dziś w południe w sali Teatru
Wielkiego uroczysta akademja ku czci
Ignacego Paderewskiego z okazji 70-ej
rocznicy jego urodzin. Na akademję
prócz licznej publiczności przybyli przed-
stawiciele władz, sfer artystycznych i t.
d. Akademję zajął prezydent miasta Ra-
tajski, dłuższem przemówieniem, w któ-
rem przypominał zasługi Paderewskiego
w szczególności pamiętny przyjazd Pade-
rewskiego w grudniu 1918 r. który stał
się hasłem do powstania wielkopolskiego.
Prezydent Ratajski złożył wielkiemu o-
bywatelowi i honorowemu obywatelowi

m. Poznania i honorowemu doktorowi
Uniwersytetu Poznańskiego wyrazy czci
i serdecznej wdzięczności oraz wyrazy na-
dziei, że Poznań powita Go podczas uro-
czystego odsłonięcia pomnika prezyden-
ta Wilsona, ufundowanego przez jubila-
ta. Kończąc mówca wznosił okrzyk na
cześć Paderewskiego, powtórzony 3-krot-
nie przez obecnych. Przemawiali p. Ka-
miński, natemat „Paderewski jako mu-
zyk” i Henryk Opieński na temat „Pade-
rewski jako obywatel Polski”. Wreszcie
program wypełniły produkcje artystycz-
ne. (PAT)

Burdy hitlerowców i komunistów w Niemczech

BERLIN 8, 12. Przed kinoteatrem, w
którym wyświetlany jest film, osnuty na
tę powieści Remarque'a „Na zachodzie
nic nowego”, odbyła się dziś wieczorem
demonstracja hitlerowców. Już w godzi-
nach popołudniowych grupy hitlerowców
gromadziły się zaczęły na placu przed ki-
noteatrem, protestując głośniejszymi krzykami
i obelgami przeciwko wyświetlaniu fil-
mu. Wieczorem tłum demonstrantów obsa-
dził plac, śpiewając pieśni hitlerowskie i
wznosząc okrzyki „Deutschland, erwa-
che”. Policja interwenjowała, rozpędzając
pałkami gumowymi demonstrantów, którzy
usiłowali wedrzeć się przemocą do kino-
teatru. (PAT)

BERLIN 8, 12. W miejscowości Bernau
w Marchji Granicznej, która w ostatnich

tygodniach była kilkakrotnie widownią
krwawych walk między komunistami a
hitlerowcami, doszło dziś do poważnych
zaburzeń z okazji zlotu organizacji hitle-
rowskich. Na znak protestu przeciwko
zlotowi komunistów zwołali wiec, zabro-
niony przez policję. Mimo to kilkuset ko-
munistów przybyło do Bernau w ciągu u-
biegłej nocy z Berlina. Przez cały dzień
dzisiejszy dochodziło na ulicach miasta do
krwawych starć między komunistami a hi-
tlerowcami, przyczem policja wielokrot-
nie musiała interwenjować przy użyciu pa-
tek gumowych. 5-ciu policjantów ranio-
nych zostało kamieniami, jeden otrzymał
pchnięcie sztyletem. Z pośród demonst-
rantów odniosło poważne rany 15 osób.
(PAT)

Uroczystości marynarki polskiej w Oksywii

GDYNIA 8.12. Wczorajsze uroczysto-
ści na Oksywii w dowództwie marynar-
ki wojennej rozpoczęły się mszą św. w
starym kościełku oksywijskim, celebrowa-
ną przez kapłana D.O.K. Toruń ks. szam-
belana Sienkiewicza w asyście kapłana
marynarki wojennej ks. proboszcza Szac-
kiego. Honorowe miejsce zajęli zaprosze-
ni z Warszawy gen. Moczarowski, pre-
zes Urzędu Funduszu Kwaterunkowego
M. S. Wojsk, Dyrektor Funduszu Kwa-
terunkowego plk. Toruń, dowódca floty
komandor Unrug, przedstawiciel prezy-
denta miasta Gdyni prof. Lalewicz, plk.
Suzyński i wielu innych. Po okoliczności

wem kazaniu, wygłoszonym przez ks.
szambelana Sienkiewicza, udano się na
Oksywskie wzgórze, gdzie odbyło się po-
święcenie nowo wzniesionej „Stel-
la Maris” według projektu mjr. Mi-
szewskiego. Następnie poświęcono szereg
nowo wybudowanych gmachów szkół o-
ficerskich i podoficerskich, przystrojonych
na uroczystość w narodowe flagi i
złoteń, poczem udano się samochodem do
nowowzniesionego na szosie gdańskiej
Domu Oficerskiego, a stamtąd do Gdyni
na ulicę 10 lutego obu nowowzniesionego
gmachu oficerów marynarki wojennej.
(PAT)

SEN. LAVAL tworzy gabinet

PARYŻ, 8.12. Senator Laval, wezwany
przez prezydenta Doumergue'a przybył
do Pałacu Elizejskiego o godz. 10.30. Wy-
chodząc z Pałacu Laval, oświadczył, że
misję utworzenia gabinetu zasadniczo
przyjął. Obecnie odbędzie narady z szere-
giem osobistości politycznych, jutro zaś
złoży prezydentowi Doumergue'owi osta-
teczną odpowiedź. Laval dodał, że odpo-
wiedzi również prezydentów Senatu i Iz-
by, ponadto Tardieu, Poincarego i Brian-
da. (PAT)

LWÓW

LWÓW 8, 12. Wczoraj nabożeństwem
w bazylice archikatedralnej rozpoczęły się
uroczystości „Miesiąca Pomorza”. O godz.
11-ej przed pomnikiem Mickiewicza odby-
ła się wielka manifestacja ludności na
rzecz Pomorza, o godz. 12-tej zaś w pięknie
udekorowanej sali ratusza lwowskiego u-
roczysta akademja przy udziale przedsta-
wicieli duchowieństwa, władz rządowych,
samorządowych, nauki, sztuki oraz publicz-
ności, która szczerze wypełniła wiektą sa-
lę obrad i balkony. Po zagajeniu akade-
mji, prof. Uniwersytetu Jana Kazimierza
Bujak wpięknym odczycie udowodnił od-
wieczną przynależność Pomorza do ma-
cierzy polskiej.

WŁOCHY

dostaną kredyty o ile zerwią
z Z.S.R.R.

Radjostacja w Nauen nadała wiadomość,
przedrukowaną przez „New York Ti-
mes”, według której rząd francuski był-
by gotów zapewnić Italji wielkie kredy-
ty, o ile Italja zerwie się polityki przy-
jaźni z Z.S.R.R., a pozmtem nie będzie na-
legała na uzyskanie parytetu morskiego
z Francją. Zaprzeczają się poraz tysiacy
tej zmyślonej wiadomości, stwierdzając,
że Italja faszystowska nie potrzebuje i
nie szukała nigdy kredytów zagranicz-
nych. (PAT)

Dr. D-ski

Z ŻYCIA BAŁTYCKICH SĄSIADÓW

ESTONIA

ROKOWANIA GOSPODARZE Z ŁOTWĄ.

Łotewski prezes rady min. p. Celminsz był niedawno w Estonii, gdzie starał się przyspieszyć układy o traktat handlowy estońsko-łotewski. W ogłoszonym w tej sprawie komunikacie powiedziano, że delegacje estońska i łotewska są na drodze do zupełnego porozumienia i że układy mają być ukończone w niedalekiej przyszłości. Wizy pomiędzy Łotwą a Estonią są już zniesione. Nastąpią też i inne liczne ułatwienia natury gospodarczej i politycznej. Ponieważ zmienione konjunktury na niemieckim rynku towarowym wskutek podwyższenia przez Niemcy taryfy celnej w szczególności na masło, szkodzą interesom rolnictwa zarówno Łotwy jak Estonii, przewidziane jest wspólne wystąpienie tych państw z protestem do rządu niemieckiego.

ZABRONIONO PROHIBICJI

Ministerstwo skarbu opracowało nowy projekt sprzedaży spirytusu, którym zabroniono gminom wprowadzania w swych rejonach prohibicji. Szereg bowiem gmin zaprowadził prohibicję jedynie dlatego, że ciągnął olbrzymie zyski ze szmuglowanego alkoholu.

ŚMIERĆ W PŁOMIENIACH.

Onegdaj wybuchł pożar w dwupiętrowym domu, który spłonął doszczętnie; 4 osoby, tem dwoje dzieci, jeden mężczyzna i jedna kobieta, ratując dobytek poniosły śmierć w płomieniach.

LITWA

PRZYBYCIE DELEGACJI ESTONSKIEJ NA ROKOWANIA HANDLOWE.

Wkrótce do Kowna przybędzie delegacja estońska w celu podjęcia litewsko-estońskich rokowań handlowych.

SOWIETY POPIERAJĄ PORT KŁAJPEDZKI.

W ub. sobotę po poł. do Kłajpedy przy był wielki sowiecki okręt „Tarlak” pojemności 2.700 tonn. Okręt ten z kłajpedzkiej fabryki „Union” zabierze 2.600 tonn superfosfatu celem przewiezienia go do Leningradu. Ogółem Sowiety zamierzają nabyć w kraju Kłajpedzkim 30 tys. tonn superfosfatu, z których 15 tys. okrętami i koleją zostanie przewiezione do ZSSR jeszcze przed początkiem stycznia roku przyszłego. Dotychczas kolejąmi wywieziono do Rosji około 60 tys. centn. superfosfatu. Pozatem, jak slychać, Sowiety prowadzą rokowania z kłajpedzkim przedsiębiorstwem Lінде- nau budowy okrętów w sprawie zamówienia niektórych okrętów.

NOWE KONSULATY LITEWSKIE ZAGRANICĄ.

W b. r. prócz etatowych konsulatów w Brazylii i w Południowej Afryce). Konsulat Generalny w Rio de Janeiro oraz Konsulat w Cape-Town) założono jeszcze następujące honorowe urzędy konsularne: Konsulaty w Atenach (Grecja), Wiedniu (Austria), Oporto (Portugalia), Glasgow (Szkocja) i wice-konsulat w Rastus (Danja).

Prócz powyższych konsulatów Ministerstwo Spraw Zagranicznych poczyniło już zarządzenia, aby w najbliższej przyszłości urzędy konsularne zostały założone w główniejszych portach i miastach Holandji i Belgji.

BUDOWA CUKROWNI.

Gabinet Ministrów na ostatnim swem posiedzeniu ostatecznie postanowił zbudować cukrownię w Marjampolu. Cukrownia zostanie zbudowana w roku przyszłym.

WYSIEDLENIA.

W miesiącu listopadzie wysiedlono z granic Litwy 39 osób, w tej liczbie 22 Polaków.

B. PREZYDENT LITEWSKI O POLSCE.

W tych dniach współpracownik „Lietuvos žinios” zwrócił się do byłego prezydenta Litwy, prezesa partji laudininków dr. Griniusa z prośbą o udzielenie informacji w sprawie taktyki ludowców o odzyskanie Wilna.

Dr. Grinius odpowiedział, że ostatnio obok niebezpieczeństwa ze strony Polski, zaczęło zagrażać Litwie również niebezpieczeństwo ze strony Niemiec. Niemcy, nie mogąc w Lidze Narodów występować przeciw Litwie w sprawie kłajpedzkiej i bronić jej w sprawie wileńskiej. To też ostatnio do presji polsko-francuskiej na Litwę powstała presja niemiecka, co zwiększa niebezpieczeństwo.

Polityka rewizjonistyczna Niemiec będzie się coraz bardziej wzmacniała i presja na Litwę będzie się stawała coraz większa.

Oddaje to znakomitą przysługę Polsce, gdyż Litwa w Lidze Narodów traci poparcie, z czego Polska niewątpliwie skorzysta. Z drugiej strony, podobne stanowisko Niemiec może wywołać w Litwie antyniemieckie nastroje, ponieważ zaś Niemcy napadają i na Polskę, więc antypolskie stanowisko

może w Litwie osłabnąć.

co również jest na rękę Polsce, i z tego względu jeszcze trudniej będzie dojść z nią do ładu, niż dotychczas.

SPRAWA STRZELCA WILKICKIEGO.

28 listopada Trybunał najwyższy rozpatrzył skargę kasacyjną strzelca Wilkického, który w swoim czasie wyrokiem Sądu Wojennego został skazany na karę śmierci za akcję wywiadowczą na rzecz Polski. Rozpatrzywszy skargę, Trybunał postanowił wyrok Sądu Wojennego uchylić i zpowrotem przesłać Sądowi Wojennemu sprawę celem ponownego jej rozważenia.

MONOPOL TYTONIOWY FRANCUZOM.

W Kownie bawi przedstawiciel jednej z wielkich koncernów francuskich, który chce otrzymać koncesję na litewski monopol tytoniowy. Czynniki rządowe mają zamiar poważnie traktować tę propozycję.

NOWY PRZEDSTAWICIEL SOWIECKI W KOWNIE.

Przedstawicielem sowieckim w Kownie został mianowany były kierownik oddziału bałtyckiego w komisariacie spraw zagranicznych Karskij.

ZBRODNICZY ZAMACH NA POCIĄG.

W pobliżu Kłajpedy niewykryci sprawcy rozstrzelali szynę na torze kolejowym. Parowóz wywrócił się, a kilka wagonów zeszło z szyn. Ofiar w ludziach nie było.

W chwili, gdy konduktorzy wyskoczyli z wagonów na nasymp kolejowy, z pobliskich zarośli padły strzały. Konduktorzy również oddali kilka strzałów, jednak sprawców nie udało się zatrzymać. Władze wyznaczyły 500 litów nagrody za wykrycie sprawców.

PIĘĆ UKŁADÓW LITWY Z PANSTWAMI ZAGRANICZNYMI OCZEKUJE RATYFIKACJI.

W dn. 2 b. m. Ministerstwo Spraw Zagranicznych przekazało Gabinetowi Ministrów do zatwierdzenia następujące układy: 1) handlowo-nawigacyjny układ z Japonją, 2) układ handlowy z Łotwą, 3) pakt przyjaźni z Persją, 4) pakt przyjaźni z Turcją, 5) układ pokojowo-arbitrażowy z Łotwą. Wszystkie te układy zostaną następnie wręczone Prezydentowi Republiki do ratyfikacji. Poza tem Ministerstwo Spraw Zagranicznych przekazało Gabinetowi Ministrów dwie umowy, dotyczące ułatwienia komunikacji z Łotwą i nie podlegające ratyfikacji.

WYJAZD PROF. BIRZYSZKI DO AMERYKI.

Związek Wyzwolenia Wilna ostatecz-

nie uchwalił wysłać do Ameryki swego przedstawiciela któryby informował Litwinów amerykańskich o życiu Wileńszczyzny i organizował tam oddziały Związku.

Z misją tą zgodził się pojechać do Ameryki prezes Związku prof. M. Birzyszka.

Jestto tensam prof. Birzyszka, który „zaanektował” A. Mickiewicza na rzecz Litwy, pousuwawszy w przekładzie litewskim dzieł naszego wieszcza wyrazy „Polska”, „Polacy” i t. p.

SPRAWY SĄDOWE PRZECIW POLAKOM.

Na początku stycznia na wokandzie sądu wojennego w Kownie znajdzie się szereg spraw Polaków, jak Bartuski, Wilkického i in. oskarżonych o działalność wywiadowczą na rzecz Polski.

900—LECIE KOWNA.

W b. m. święci Kowna 900-letni jubileusz swego istnienia. Samorząd miejski postanowił wydać z okazji tego jubileuszu dzieło historyczne, przedstawiające dzieje litewskiej stolicy. Z góry można przewidzieć, że dzieło będzie sfalszowane i przypisze wszystkie zasługi polskie dla rozwoju miasta „rdzennym” Litwinom.

ULOTKI PRZECIWKO DUCHOWIENSTWU.

„Rytas” podaje, iż onegdaj w Kownie przy kościołach katolickich rozpowszechniano ulotki za podpisem sekretariatu narodowców skierowane przeciwko bosku pom i zatytułowane „Czego oni chcą?” Ulotki omawiają ostatni zatarg między Kościołem, a państwem, zwracając uwagę na to, iż KWC (Centrum Akcji Katolickiej) stało się polityczną organizacją, żądającą władzy, że uczniowie atejści nie mogą być członkami podobnej politycznej organizacji, że w sprawie Konkordatu głos może zabierać jedynie Watykan i t. d. Wreszcie ulotki stwierdzają, iż dziś duchowieństwo wypowiedziało otwartą wojnę o władzę.

ŁOTWA

UMIZGI GOSPODARZE DO LITWY.

Układy o traktat handlowy pomiędzy Łotwą a Litwą, od czasu, jak prezydentem Litwy został p. Kwiesis, wielki przyjaciel Litwy i Litwinów, potoczyły się w szybkim tempie i doprowadziły do porozumienia pomiędzy obu interesowanymi państwami w sprawach gospodarczych, a po części i politycznych. Przedstawicielem państwa łotewskiego przy tych układach był p. Ulmanis, pierwszy prezydent Łotwy, jeden z filarów Związku włościańskiego, uchodzący za wytrawnego polityka. Poczynił on

zręczne ustępstwa Litwie: wyniła ztąd nawet rozterka ze Związkiem włościańskim. Ostatecznie traktat łotewsko-litewski został podpisany w Kownie przez przybyłego w tym celu łotewskiego prezesa rady ministrów i ministra spraw zagranicznych, p. Celminsz i litewskiego ministra spraw zagranicznych, p. Zauniusa, przyczem obie strony starały się nadać temu charakter bardzo uroczysty. Po przybyciu swoim do Kowna p. Celminsz złożył przede wszystkim wieniec na grobie nieznanego żołnierza litewskiego,

poległego w walkach z Polską, w mowie zaś, wygłoszonej po złożeniu podpisu na traktacie, nazwał dzień 24 listopada, ((dzień podpisania traktatu) „historyczną datą”, będącą punktem zwrotnym w całokształcie stosunków łotewsko-litewskich. Mówiąc dalej o narodzie litewskim, p. premier łotewski nazywał go narodem bratnim, z którym naród łotewski dzielić gotów w przyszłości złe i dobre losy.

Razem z umową handlową podpisano też cały szereg koncesyj natury politycznej, jako to zniesienie pomiędzy obu państwami pasportów zagranicznych od 1 stycznia 1931 r.; do przekroczenia granicy łotewsko-litewskiej wystarczą dwo-

dy osobiste. Dalej oznaczono kontyngent obywateli litewskich, mających prawo swobodnego zarobkowania na Łotwie na 2500 osób, gdy obywatele innych krajów dopuszczani będą do pracy tylko za szczególnem pozwoleniem łotewskiego ministerjum spraw wewnętrznych. Wprowadzono

różne ułatwienia

komunikacyjne w ruchu bezpośrednim i tranzytowym i in.

BEZROBOCIE.

Wobec wzrastającego bezrobocia postanowiono przekazać samorządom ze środków państwowych 3 miliony latów na zatrudnienie bezrobotnych, których liczba dosięga 10.700, co na Łotwę jest liczbą olbrzymią.

PROPAGANDA FRANCUSKIEJ KULTURY.

Niedawno wybudowano w Rydze przy pomocy francuskich środków materialnych francuskie liceum. Obecnie z okazji poświęcenia budynku licealnego ofiarowało francuskie min. spraw zagr. temu instytutowi na nowo 100.000 fr.

SZWECJA

POŁOŻENIE GOSPODARZE.

Depresja gospodarcza w ciągu jesieni wzrosła znacznie. Zatrudnienie w przemyśle zmalało. Konjunktura dla zbytu wyrobów drzewnych, papierowych i żelaznych jest fatalna. Nadwyżka przywozu w październiku wynosi 15 milionów koron. W ostatnich dniach zamkniętą względnie zredukowano pracę w szeregu przedsiębiorstw przemysłowych.

WZROST BEZROBOCIA.

Szwecja cierpiała dotąd niewiele na gniotące inne państwa bezrobocie. W ostatnich jednak czasach została i ona wciągnięta w wir ogólnego kryzysu światowego. Liczba bezrobotnych dosięga tam obecnie 7.300. Najsilniej został dotknięty przemysł metalowy i drzewny.

201

KINO-TEATR

LUNA

Dziś i dni następnych!
Sensacja Europy!
Clou sezonu!
**NAJPOLEŻNIEJSZY O NAJWIEKSZY
SZYM NAPIĘCIU FILM WOJENNY,
JAKI DOTYCHCZAS BYŁ STWORZONY!**

BITWA NAD SOMMĄ

Tragedja miliona poległych
Zdjęcia zostały wykonywane podczas
walk w Peronne, Bapaume, Lihons,
Pozieres, Fouroux Wald, Maurepas,
Bouchavesnes, Tiepval, Combles.
Wyjątkowo piękna ilustracja muzyczna
orkiestry symfonicznej pod dyktando
Leona Kantora.

Początek seansów o godz. 4-iej po poł., w soboty
i niedz. o godz. 12-iej w poł. Ceny miejsc popular-
ne, na pierwszy seans od 1 zł. w soboty, niedz.
i święta od 12—3 po 75 gr. i 1 zł.

Spółka Szewców

w Łodzi,
ul. Piotrkowska 79, tel. 158-38
poleca:
SKORY — HURT i DETAL
specjalność:
tedalcina sprzedaż **wełówek trwałych
na wodę, jak również skóry trwałe
do pomp.**

170

KRONIKA

GRUDZIEŃ

9

WTOREK

DZIS:

Walerji, Leokadii

JUTRO:

NMP Loretańskiej

Wschód słońca 7 m. 10
Zachód słońca 15 m. 28

Dodatkowa komisja poborowa

W piątek dnia 12, grudnia r. b. urzędować będzie w lokalu komisji poborowej przy Al. Kościuszki 21 dodatkowa komisja poborowa dla poborowych rocznika 1908 i starszych, nie mających jeszcze uregulowanego stosunku do służby wojskowej, zamieszkałych na terenie Łodzi.

Dla poborowych rocznika 1908 i starszych, którzy nie mają uregulowanego stosunku do służby wojskowej, zamieszkałych na terenie powiatu łódzkiego, urzędować będzie komisja dodatkowa w P. K. U. Łódź-powiat, przy ul. Piotrkowskiej 187.

Stający przed dodatkową komisją poborową posiadać winni dokumenty osobiste, świadectwa szkolne oraz ewentualnie świadectwa cechowe, jeżeli chodzi o poborowych rzemieślników. (s)

Oczyszczanie Placu Wolności

Magistrat przystąpi w dniu jutrzejszym do oczyszczenia Placu Wolności z pozostałości po budowie pomnika szop i materiału budowlanego.

Plac w ciągu dwóch dni zostanie oczyszczony i przygotowany do niedzielnych uroczystości. (b)

Dzień Oszczędności

Onegdajsz "dzień oszczędności" obchodzony był głównie w szkołach i organizacjach spółdzielczych, gdzie wygłoszono szereg odczytów. Udekorowane były flagami domy, w których mieszczą się spółdzielnie, i komunalne kasy oszczędności.

Nowa taryfa telefoniczna

Minister poczt i telegrafów ustalił nowe taryfy telefoniczne dla sieci eksploatowanych przez polską akcyjną Spółkę telefoniczną w Warszawie, Lwowie, Lublinie i Białymstoku, oraz w Łodzi z podmiejskimi centralami, w Boryslawiu, Zagłębiu naftowym, tudzież w Sosnowcu w Zagłębiu węglowym. Taryfy te normują jednolicie opłaty abonamentowe na terenie działalności Pastry, według kategorii abonamentu. Opłata wstępna za przyłączenie do centrali oddanie do użytku aparatu głównego wynosi: zainstalowanego w obrębie 8 km., licząc tę odległość w kierunku prostym (linji powietrznej) od stacji centralnej w Warszawie 1,3 km. od stacji centralnych we Lwowie i Łodzi oraz innych central Pastry — jednorazowo 175 zł. Od aparatu głównego zainstalowanego w obrębie 2 km. od stacji centralnej w Lublinie, Białymstoku, Sosnowcu, Boryslawiu, oraz od innych central — opłata wynosi jednorazowo 150 zł.

Od aparatu zainstalowanego poza obrębem trzech km. na sieciach we Lwowie i Łodzi oraz 2 km. na sieciach w Sosnowcu, Boryslawiu, Lublinie, Białymstoku — dodatkowo za każde rozpoczęte 100 m. linji ponad 3 wzgl. 2 km. — po 23 zł. Od aparatu przekazane przez abonenta wraz z lokalem innej osobie — jednorazowo 25 zł.

Odczyt

We wtorek dnia 9 r. b. o godzinie 7-iej wieczorem z ramienia Towarzystwa Krzewienia Wiedzy Chrześcijańskiej W. P. Dr. Prądzynski wygłosi publiczny odczyt w sali Stowarzyszenia robotników chrześcijańskich przy ulicy Przejazd Nr. 34 pod tytułem „Problem kodyfikacji prawa małżeńskiego w Polsce”.

Wielkie święto rzemieślnicze w Warszawie
Zjednoczenie 24 rzemiosł na terenie stolicy

W niedzielę odbyła się w Warszawie uroczystość poświęcenia sztandaru

Zjednoczenia pracowników rzemieślniczych Rzeczypospolitej Polskiej; rodzicami chrzestnymi byli p. minister Przemysłu

i Handlu A. Prystor i p. Felicja Zielińska oraz prezes Zjednoczenia, ławnik Magistratu S. Zieliński i p. Janina Lusańska.

Akademję w przepięknej sali Rady miejskiej przybranej sztandarami czeladzi rzemieślniczej i nowym sztandarem Zjed-

noczenia po odegraniu hymnu narodowego zajął prezes S. Zieliński. Przewodnictwa akademii objął prezydent m. st. Warszawy Z. Słomiński. Imieniem ministra Przemysłu i Handlu A. Prystora i ministra Pracy i Opieki Społecznej d-ra S. Hubickiego przemawiał wicedyrektor depart. pracy T. Ulanowski. Następnie zabierali głos, podnosząc zasługi kierowników Zjednoczenia w ciągu 15-letniej działalności S. Zielińskiego i M. Lusańskiego i życząc dalszego rozwoju organizacji, jednoczącej najszerze zastępy

ludu miejskiego w miastach Rzeczypospolitej: wiceprezydent Warszawy, senator Błędowski, prezes Rady Zjednoczenia stanu średniego senator J. Rogowicz, prezydent Izby rzemieślniczej warszawskiej G. Pieniążkiewicz, prezes Związku rzemieślników poseł Fr. Maryański, prezes Polskiej Ligi Gospodarczej L. Reinschmidt, instruktor korporacji przemysłowych przy komisariacie Rządu dr. Wilhelm Jung, inż. A. de Roset oraz prezosi oddziałów Zjednoczenia: poznańskiego K. Wojtkowiak, radomskiego H. Pracki i gnieźnieńskiego H. Siniński. Następnie prezes S. Zieliński wygłosił referat, w którym szczegółowo zabrał o działalności organizacji od r. 1915,

kiedy to ówczesny komitet obywatelski m. st. Warszawy wezwał przedstawicieli urzędów czeladniczych do magistratu dla dokonania wyboru przedstawiciela do komitetu obywatelskiego, którym został obecny wiceprezes Michał Lusański. Dziś Zjednoczenie grupuje 22 sekcje zawodowe oraz oddziały w Poznaniu, Gnieźnie, Łodzi, Radomiu, Inowrocławiu i Ozorkowie i coraz to intensywniejszą rozwija działalność, broniąc spraw poszczególnych grup pracowników rzemieślniczych. Po odczytaniu szeregu listów i depesz, m. in. od komisarza Rządu, wojewody Wł. Jaroszewicza, dyr. dep. przemysłowego min. Przem. i Handlu J. Dąbrowskiego, wiceprezydenta Izby rzemieślniczej warszawskiej, senatora S. Wiechowicza — nastąpiła

część artystyczna akademii, w której również przyjmowali udział p. p. J. Osterwa i Eugeniusz Mossakowski, witali niezmiennie owacyjnie.

Wieczorem w siedzibie Zjednoczenia na Nalewkach odbyło się przyjęcie w serdecznym nastroju.

Walny zjazd głuchoniemych postanowił wydawać własne pismo

W niedzielę odbył się w Warszawie walny zjazd delegatów Polskiego Związku Towarzystw głuchoniemych w lokalu Państw. Instytutu głuchoniemych i ociemniałych na placu Trzech Krzyży.

Po nabożeństwie

nastąpiło otwarcie Zjazdu

w obecności delegatów 12 Towarzystw głuchoniemych. Zebranie zajął prezes p. Włostowski, powołując do prezydium na honorowego przewodniczącego dyr. St. Łopatto, i na przewodniczącego p. J. Sapijowskiego.

Po przemówieniach powitalnych, odczytaniu sprawozdania zarządu z działalności w roku 1930 i referacie p. St. Ryśńskiego p. t. „Organizacja głuchoniemych i ich potrzeby”, zarządzono przerwę obiadową, poczem odbyła się dyskusja nad sprawozdaniem. W rezultacie uchwalono absolutorjum dla zarządu.

Dłuższą dyskusję wywołała sprawa wydatków

gazety dla głuchoniemych

w Polsce. W wyniku uchwalono przystąpić do wydawania pisma.

Ogólno-krajowy Zjazd Zw. Zaw. Nauczycielstwa Pol. Szkół Średnich

W dniu 7-ym b. m. rozpoczął w Warszawie obrady ogólnokrajowy Zjazd Związku Zawodowego Nauczycielstwa Polskich Szkół Średnich. Ze względu na to, że na porządek dzienny Zjazdu zostały wysunięte zagadnienia wewnętrznej organizacji Związku oraz taktyki jego zewnątrz, postanowiono odbyć

przy drzwiach zamkniętych

aby nie czynić ze spraw pierwszorzędnej wagi materiału dla plotek publicznych. Na porządku dziennym Zjazdu pierwotnie miał się znaleźć prócz sprawozdania sekretarza generalnego i skarbnika oraz sprawy połączenia organizacji nauczycielskich również referat byłego posła dr. A. Próchnicka na temat: „Taktyka Związku wobec zarządzeń władz szkolnych”. B. poseł dr. Próchnik jednak wycofał swój referat, nie chciał bowiem powodować nim dyskusji, która by wobec skomplikowanej sytuacji politycznej mogła spowodować w Związku szkodliwe dla spójności organizacji tarcia.

Na Zjazd przybyło

54 delegatów,

reprezentujących prócz Warszawy oddziały Związku w Hrubieszowie, Toruniu, Krośnie, Chełmie Lubelskim, Mysłowicach, Przemyślanach, Włodzimierzu Wołyńskim, Sokalu, Końskiem, Boryslawiu, Stryju, Rzeszowie, Częstochowie, Lwowie, Grodnie, Piotrkowie, Brodach, Stanisławowie, Łodzi, Tarnowie, Tomaszowie Mazowieckim, Radomiu, Zagłębiu Dąbrowskim i t. d. i t. d.

W pierwszym punkcie porządku dziennego szczegółowe sprawozdanie, przedstawiające wszechstronną działalność Związku, złożył sekretarz generalny p. Stanisław Świdwiński. Nad sprawozdaniem przeprowadzono

bardzo żywą dyskusję,

po której udzielono absolutorjum ustępującemu zarządowi. Z kolei zjazd przystąpił do wysłuchania referatu p. dyr. T. Wojeńskiego o połączeniu organizacji.

Zjazd obraduje pod przewodnictwem pp. senatora dra Stefana Kopcińskiego, dyr. A. Zaleskiego z Łodzi i dra Heilperna z Tarnopola

Lachy za San! Tu Ukraina!...
Znieważenie godeł państwowych

Jak się dowiadujemy, ubiegłej nocy dokonano zuchwalej prowokacji w Szczercu, gdzie nieznanymi sprawcy pozostawili na budynku szkoły powszechnej i po wyrwaniu ram okiennych i drzwi, wyrzucili ze wszystkich klas portrety p. Prezydenta Rzeczypospolitej i Marszałka Piłsudskiego oraz pozrywali godła państwowe. Również zniszczyli obrazy historyczne. Na tablicach i ścianach sprawcy pozostawili napisy: „Lachy za San! Tu Ukraina!”

Wiadomość o znieważeniu godeł państwowych i portretów Głowy Państwa oraz Marszałka Piłsudskiego wywołała w miasteczku wielkie wrażenie. Policja wdrożyła energiczne dochodzenia.

Wózki dziecięce

Łóżka metalowe

Materace wyscielane, higien., spręż. „PATENT” do mebl. łóżek

Wyżymaczki amerykańskie

Umywalki

Krzeselka dziecięce

Rowery w wielkim wyborze

Na dogodnych warunkach

w fabrycznym składzie

„DOBROPOL”

Łódź, Piotrkowska 73, tel. 158-61

w podwórzu. 1401

ŁÓDŹ, PIOTRKOWSKA

Klische 100

Reklam Gazetowych
Cenników, Prospektów
Zdjęcia fotograficzne dla celów reprodukcji
Rysunki, projekty reklamowe
i wydawnicze wykonywane

tel. 111-72

MAMUŃCIU! MORDUJĄ!...

TANIEC GRZESZNEJ MIŁOŚCI i ŚMIERCI

KOCHANEK PRZEBIJA BAGNETEM ZDRADZANEGO MĘŻA

Stanisławów, w grudniu.

Od wielu lat wałęsał się Tomasz Iwańców, rolnik z Żyznomierza, koło Stanisławowa po świecie... Czując wstręt do pracy uczciwej,

kradł, co się dało

W ten sposób zarabiał na swe utrzymanie. To też ne jeden miesiąc przesiedział w więzieniu, aż wreszcie zmęczony i zbiedzony powrócił do ojczyznej chaty z końcem maja bież. roku. Z politowaniem patrzyli na niego sąsiedzi i nienawidząca go tona Julja, licząca 25 lat życia.

W kilka dni po powrocie do domu, a mianowicie 9, czerwca b. r. zaginął wszelki ślad po Tomaszu. Nie widziano go więcej i przypuszczano powszechnie, że znowu wybrał się poza rodzinną strzechę, jak to dotychczas czynił, by kraść, to też nie przywiązywano do jego nieobecności żadnej wagi. Tymczasem w dniu 18. lipca znalazł gospodarz Michał Pawłyszyn na swem polu

szczątki zwłok ludzkich...

Po odzieniu poznano, że to Iwańców... Policja wszczęła dochodzenia, które rychło naprowadziły na szczegóły zbrodni.

Oto zamieszkały w tej samej wiosce rolnik Oleksa Kryweński, liczący 22 lat, zapoznał się w jesieni 1929 roku z nadobną Julcią Iwańców, żoną Tomasza. Mimo, że sam pracował w pewnej odległości od Żyznomierza, gdzie pozostawał w służbie u Andermana w Gajach buczackich, miał dość czasu i sposobności, by nawiązać w czasie wolnym od pracy bliższe stosunki z Julcią. Po krótkim czasie połączyły ich nierozerwalne węzły miłosnych uczuć... Julcia niejednokrotnie użalała się na swego męża, który odbywając kary więzienia za dokonywane kradzieże,

zaniedbuje dom,

nie daje jej utrzymania, nie kryła się też z tem, iż nienawidzi Iwańciową i radaby go pozbyć się ze świata... Namawiała też Kryweńkę do zgładzenia swego rywala.

Kryweńko podobno odrzucał początkowo tego rodzaju propozycje. Jednak Julcia pewnego wieczora zwierzyła się swemu kochankowi, mówiąc, że od niego zaszła w ciążę, zaczęła obawia się, by mąż po powrocie z tułaczki względnie więzienia nie mścił się na niej. Następnie ponowiła swe życzenia, by go usunął ze świata. Kryweński w rezultacie zgodził się na propozycję swej kochanki i wspólnie z nią ułożył plan działania, kiedy Iwańców z końcem maja b. r. wrócił do domu. To też w nocy dnia 9. czerwca, uzbrojony się w bagnet austriacki, udał się do domu wiarołomnej Julci.

Wszedł do mieszkania przez pozostawione otworem drzwi (tak się umówił z Iwańciową). Iwańców był pogrążony w głębokim śnie na tapczanie pod oknem, a żona jego ze swą matką

wyczekiwała na łóżku

Przybycia kochanka. Poznawszy go w ciemnościach nocy, wstała i razem z Kryweńskim podeszła do śpiącego... Przykryła go chustką i przygotowała na wszelki wypadek jego bluzkę, by mu ją włożyć w usta, gdyby wszczął krzyk... Po chwili Kryweńko utopił ostrze bagnetu w piersi Tomasza, kilkakrotnie ponawiając uderzenia.

Nieszczęśliwiec zdołał tylko wydobyć z siebie okrzyk „mamuńciu mordują” i ułożyć zębami palec swej żony, która niechętnie włożyła mu go w usta, poczem wyzionął ducha...

Zbrodniarze wynieśli trupa przy pomocy matki Iwańciowej do stodoły, a następnie w nocy na pole Michała Pawłyszyna, gdzie go obgryzły psy

i rozdziobały ptaki i robactwo... Szczątki trupa znaleźli żenicy w czasie żniw dopiero, a więc po blisko 6 tygodniach.

Takie jest tło zbrodni, której epilog rozegra się przed Trybunałem stanisławowskiego sądu przysięgłych w dniu 9-go

grudnia b. r. Staną przed nim Oleksa Kryweński i Julcia Iwańców oskarżeni o zbrodnię skrytobójczego morderstwa z par. 134 u. k. Ze względu na premedytację, z jaką

zbrodnia została dokonana i pozostająca żywo w pamięci mieszkańców okolicznych wsi szczegóły tejże, budzi rozprawa wielkie zainteresowanie. Wyrok podamy naszym czytelnikom

Przeciwko stwarzaniu „martwego sezonu” występują związki zawodowe

W związku z wypowiedzeniem pracy robotnikom w szeregu wielkich fabryk łódzkich, wobec projektowanego unieruchomienia fabryk w okresie od 18 grudnia r. b. do 6 stycznia r. p. — w szeregu związków zawodowych robotniczych w Łodzi, jak w związkach „Praca”, klasowych, w łódzkiej radzie związków zawodowych, w Związku Robotników Chrześcijańskich, oraz w Związku Majstrów Fa-

brycznych odbyły się w ciągu dwu dni ostateczne narady zarządów związków, z udziałem delegatów fabrycznych.

W wyniku narad tych postanowiono wystąpić do czynników rządowych z protestem przeciwko stwarzaniu w przemyśle łódzkim przez przemysłowców „martwego sezonu”, jakkolwiek — zdaniem związków robotniczych koniunktura nie jest tak zła, aby zmuszała ona do zawieszania pracy

całymi okresami.

W toku narad poruszano w związkach zawodowych robotniczych sprawę zabezpieczenia robotników, pozbawionych pracy, a co zatem — i zarobków, w okresie najbardziej ciężkim, albowiem w miesiącach zimowych.

W Związku Majstrów Fabrycznych brano pod uwagę sprawę traktowania majstrów fabrycznych, którzy są ostatniemi czasy wyraźnie upośledzani przez niejednakową interpretację poszczególnych przepisów, a którzy właśnie w okresie takiego okresu martwoty mogą szczególnie ucierpieć.

Każdy ze związków zawodowych jak dotychczas występuje na własną rękę, jakkolwiek na wniosek rady okręgowej związków zawodowych praca na środę bieżącego tygodnia zwołuje się wspólną konferencję międzyzwiązkową, celem stworzenia jednolitego frontu robotniczego wobec ostatnich posunięć przemysłowców.

Przy sposobności należy zaznaczyć, iż jakkolwiek robotnicy, redukowani na okres zastoju w fabrykach w okresie do 6 stycznia r. b., mają prawo do otrzymania zapomóg z funduszu bezrobocia, to jednak, ponieważ bardzo wielu robotników, po przerwach w pracy w ciągu r. b. nie posiada dostatecznej ciągłości pracy dla uzyskania prawa do zasiłku — kwestja zabezpieczenia ich na okres martwego sezonu jest wyjątkowo doniosłą, albowiem robotników takich, bez pełni praw do zasiłków, jest liczba dość znaczna. (s)

Złodziejskie spluniecie do kieszeni

P. Michał Jakubowicz przybył w dniu wczorajszym z Kalisza do naszego miasta i gdy przechodził ulicą Nowomiejską, obok posesji Nr. 19, splunął na niego nieznany mu osóbnik, który udając gentelmana, prosił Jakubowicza i począł plwocinę wycierać sumiennie mu z palta, w czasie tej czynności „gentelmen” w sprytny sposób wy dostał Jakubowiczowi złoty zegarek z kieszeni.

Jakubowicz zauważył kradzież dopiero na Placu Wolności, zwrócił się do najbliższego posterunkowego, który wskazał najbliższy komisariat, gdzie Jakubowicz mógł wyłożyć swoje żale.

Za bezczelnym złodziejem policja wdrożyła energiczne dochodzenia. (s)

Nocne dyżury aptek

Nocy dzisiejszej dyżurują następujące łódzkie apteki: S. Jankielewicz Stary Rynek 9, R. Gluchowski, Narutowicza 6, E. Hamburga, Główna 50, L. Pawłowski 307, A. Piotrowski, Pomorska 91, L. Stockla, Bol. Limanowskiego 37. (s)

35-lecie Klubu Turystów

W sobotę klub Turystów obchodził 35-tą rocznicę swego istnienia. Uroczystość odbyła się w lokalu własnym, a uświetnioną została paświeceniem sztandaru oraz przemówieniami przedstawicieli władz i klubów sportowych

Włamanie do pałacu hr. Ostrowskich

Jak się dowiadujemy — w ogrodzie pałacowym, przylegającym do pałacu hr. Ostrowskiego, przy ul. Pałacowej w Tomaszowie, znaleziono większą ilość dzieł, pochodzących z biblioteki hr. Ostrowskiego.

Dziela te, opracowane przez hr. Ostrowskiego, wydane p. t. „O herbowych rodach polskich”, były przechowywane na składzie w bibliotece pałacowej. Najprawdopodobniej jakiś amator literatury, licząc, iż znajdzie w bibliotece hrabiowskiej wartościowe dzieła, skradł większą

ilość tomów, a następnie, bądź to zorjentowawszy się, iż chodzi o książki jednego i tego samego wydania, nieprzedstawiające wielkiej zasadniczo wartości, a natomiast dość trudne do spieniężenia, pozostawił je porzuciwszy w krzakach, bądź też może miał jednak zamiar skraść te książki, które wyniósł ze składu pałacu, lecz ukrył je w krzakach do czasu bardziej sprzyjającej do wyniesienia książek tych poza obręb pałacu okazji. Komisariat P. P. w Tomaszowie Mazowieckim prowadzi w tej sprawie dochodzenie. (s)

Groźny pożar przy ul. Pałacowej

Podpalenie — czy przypadek? Straty wynoszą 80 tys. zł.

W dniu onegdajszym około godziny 6-tej nad ranem zaalarmowana została straż ogniowa ochotnicza o pożarze który wybuchł w zakładach stolarskich Walentego Lisieckiego przy ulicy Pałacowej 12. Natychmiast na miejsce pożaru wyruszył I-a oddział straży, który widząc, iż nie podoła szalonemu żywiołowi, który przybiegał każdej minucie, groźniejsze następstwa, wezwał do pomocy I i III oddziały.

Wobec tego, że do miejsca pożaru był trudny dojazd, a wskutek nagromadzonej

wielka panika, która również wpłynęła na utrudnienie akcji ratowniczej straży.

Dzięki mozolnej pracy pożar zdołano dopiero po 4-ch godzinach zlokalizować, nie dopuszczając płomieni do sąsiednich zabudowań. Pastwą płomieni padł jednopiętrowy budynek w którym mieściła się stolarnia stanowiąca własność Walentego Lisieckiego, wraz z maszynami i narzędziami. Według dotychczasowych obliczeń, straty wynoszą około 80,000 złotych.

W czasie akcji ratowniczej strażacy za-

dralnym odprawione zostało nabożeństwo przez J. E. M. ks. biskupa Tymienieckiego, poczem delegacja złożyła wieniec na płycie nieznanego żołnierza.

O godzinie 11-ej odbył się poranek muzyczny w sali Rady Miejskiej, gdzie udział wzięli liczni przedstawiciele władz administracyjnych i poszczególnych organizacji, organizacji przysposobienia wojskowego, oraz liczni członkowie stowarzyszenia i bratnich organizacji. (s)

razdziła niezwłocznie oblławę, dzięki której skradziony materiał znaleziono w lesie Zgierskim. Złodzieje porzucili łup, aby móc szybciej ratować się ucieczką.

Po odnalezieniu skradzionego towaru, przedstawiającego wartość kilkunastu tysięcy złotych, policja przeprowadziła w lesie zgierskim wielką oblławę. Sprawców kradzieży nie zdołano jednak ująć.

Dalsze poszukiwania trwają. (p)

Z WIELUNIA i SIERADZA

Zalane wodą nory — mieszkaniami ludzi

Bodaj niewiele jest miast na obszarze Polski, któreby posiadały jamy i nory, przeznaczone na mieszkania dla ludzi. Jednym z takich miast jest niestety Wieluń.

Pod każdym niemal domem istnieją tutaj lochy, tak zwane „suteryny”, które zamieszkuje ludźmi. W większej części tych suteryn sławetni gospodarze lokują swych cerberów (dozorców domowych).

Obowiązkiem tych białych niewolników jest zmiatanie ulic, utrzymywanie czystości w podwórzach i ustępach, no i dość często „odsiadywanie kozy” lub płacenia grzywny za antysanitarny stan jezdnii, chodników i posesji. Trudne doprawdy jest zadanie tych ofiar małomiasteczkowego konserwatyzmu!

Chodniki i jezdnie pełne wyboi; najmniejszy deszczyk tworzy w nich bajora z których wodę „wylewać formalnie trzeba”. Podwórza, przeważnie brukowane, lub zabrukowane sto lat temu glazami, tworzącymi nawierzchnię, podobną do kurchanów — pełną również, już nie dziur, lecz raczej małych sadzonek, napelnianych, jeśli nie przez opady atmosferyczne, to ustawicznie przez wyrzucane z kuchni odpadki.

Jak tu więc utrzymać to wszystko białej we względnej czystości! Stąd protokoły policyjne, no i... kowal zawinił, słusza powiesili!...

A jakież za to wynagrodzenie? Oto „mieszkanie w suterynie”, nawóz i błoto, wybieranie z jam chodników, i podwórzy! Często jeszcze dozorca domu musi nosić wodę dla pani gospodyni!

W suterynach tych gnieździ się jeszcze — jedna lub dwie rodziny — „sublokatorów”, dochód z czego powiększa pędzarski budżet lokatora głównego — dozorca domu.

Tak oto w prastarym Wieluniu iście „po prastaremu” bytuje od bardzo dawna duża ilość ludzi! Wejście do takiej siedziby przypomina przedhistoryczne życie ludzi jaskiniowych. O świetle i powietrzu nie ma tu oczywiście mowy.

Te wspaniałe lokale spotkało, na domiar złego, nowe nieszczęście. Oto nadmiar w tym roku opadów atmosferycznych spowodował formalne zalanie wodą tych, bądź co bądź siedzib ludzkich; w niektó-

rych zamieszkałych piwnicach woda sięgała po kostki. I w takich oto warunkach żyją tam ludzie: rodzą, się... by chorować — żyją... by przedwcześnie umierać!!!

Co na to Zarząd miasta? Co opieka społeczna? Co komisje sanitarne? Nic! Nic, i nic! Bo przywykliśmy do tego, bo nie widzimy już tam nic „nadzwyczajnego, a po-

no nic „kamienicznicy” pęsa gotowi bronić tego status quo!

Mówiąc o zalaniu wodą piwnic zwrócić należy uwagę zarządowi gmachami państwowymi, że w popijarskim gmachu państwowym, w którym mieści się urząd pocztowy zalane są wodą piwnice już od jesieni. Dom zbudowany z wapniaka, bez i-

zolacji na fundamentach, a więc wilgoć z mokrych piwnic wędruje sobie po ścianach, przeżera wapniowe mury i fundamenty.

Czas byłby, czas wielki, by wodę, wy-pompować!

Trawu.

Higjena i sposób wyrobu winny mieć pierwszeństwo przy dostawach żywności

Dostarczanie produktów żywnościowych dla szpitali, ochron, schronisk dla starców i kalek, sierocińców i tym podobnych zakładów charytatywnych, pozostających w zarządzie ciał samorządowych oddawane jest z przetargów publicznych, dostawcom.

Przy przetargach tych uwzględnia się z reguły oferty najniższe co do cen, mało zaś zwraca się uwagi na firmę i osobę oferanta; na renomę jego zakładu na stan zakładu pod względem urządzeń nowożytnych — sanitarny i estetyczny.

Dostawcy otrzymują częstokroć zakłady które urządzone są prymitywnie, nie dając żadnych gwarancji o doborowym gatunku dostarczonych produktów i czystości środków żywnościowych. Weźmy dla przykładu dostawę pieczywa, mięsa i wyrobów mięsnych.

Wmieście istnieje n. p. wzorowa mechaniczna piekarnia, wzorowa, mechaniczna i nowożytnie urządzona masarnia z chłodnią i innymi urządzeniami. Tymczasem pieczywo dla szpitali i innych instytucji dostarcza właściciel piekarni ręcznej,

której „gomuli” ciasto gdzieś w ciasnej izbie, a wypieka je sposobem średnio-wiecznym; zaś dostawę mięsa i wędlin otrzymuje wędliniarz, który przerabia mięso i przygotowuje wyroby zwykłym sposobem ręcznym, gdzieś na stole domowym i w garnku domowym. O chłodni naturalnie może niema nawet pojęcia.

Dostawy otrzymali, gdyż zaoferowali 1 grosz taniej na kilogramie.

Nie zdrową jest taka oszczędność.

Władysław Raczkiewicz — dotychczasowy wojewoda wileński, były minister Spraw Wewnętrznych wysuwany jest obecnie na stanowisko marszałka Senatu.

O umowy zbiorowe z robotnikami rolnymi

W chwili obecnej toczą się rokowania w sprawie zawarcia umowy zbiorowej pomiędzy własnością ziemską a organizacjami robotników rolnych w Polsce. Polska posiada prawie 16.000 majątków ziemskich (o przestrzeni powyżej 50 ha), które zatrudniają ponad 600.000 stałych robotników rolnych, oraz około 200.000 robotników, rekrutujących się z okolicznych wsi a zatrudnionych niestale.

Robotnicy rolni, podobnie jak dozorca domowy, służba domowa, terminatorzy, rzemieślnicy i chałupnicy stanowią grupę robotników, której wynagrodzenie za pracę składa się nie wyłącznie z gotówki, jak u robotników przemysłowych, lecz z części gotówkowej i naturaljów, otrzymywanych od pracodawcy.

Ustalenie warunków pracy natrafia w

całej tej grupie robotników na znaczne trudności. Pierwsze wogóle w Polsce umowy zbiorowe z roku 1919 dotyczą robotników rolnych i dozorców domowych, obejmujących całe państwo; jest to rzeczą niemożliwą wobec olbrzymich różnic w kulturze rolniczej pomiędzy różnymi dzielnicami kraju; wystarczy porównać np. województwo Poznańskie z województwem Tarnopolskiem. Umowy mają charakter regionalny, dotyczą grup województw o podobnej strukturze gospodarczej. Jeden okręg to Warszawa, Łódź, Kielce, Lublin i Białystok, drugi obejmuje Poznań i Pomorze, trzeci południe kraju (Kraków-Lwów). Natomiast na Wschodzie zawiera się jeszcze odrębne umowy dla poszczególnych powiatów.

OGŁOSZENIE.

Stosownie do uchwały Rady Nadzorczej i statutu art. 30 i 31, dnia 28 grudnia 1930 r. (niedziela) o godz. 14 odbędzie się w sali Straży Ogniowej (obok Magistratu) zwyczajny Zjazd Delegatów Stowarzyszeń Spółdzielczych powiatu wielunińskiego i obwodów.

Porządek obrad:

- 1) Zagajenie zebrania i wybór Prezydium.
  - 2) Odczytanie protokołu z ostatniego Zjazdu Delegatów.
  - 3) Odczytanie protokołu z dokonanej lustracji przez lustratora Związku Spółdzielni Spożywców Rzeczypospolitej Polskiej.
  - 4) Odczytanie protokołów z połączenia się Stowarzyszeń „Zgoda” w Mierzycach „Pomoc” w Młynsku ze Spółdzielczą Rolniczo-Spożywczą Centralą Handlową w Wieluniu.
  - 5) Sprawozdanie Rady Nadzorczej i Zarządu za 1928 i 1929 r.
  - 6) Zatwierdzenie bilansów i podział nadwyżki za 1928 i 1929 r.
  - 7) Uchwalenie budżetu na rok 1931.
  - 8) Uchwalenie pożyczki na budowę młyna w sumie 350.000 zł.
  - 9) Zmiana art. 13, pkt. II i art. 36 statutu.
  - 10) Wybory uzupełniające członków Rady Nadzorczej.
  - 11) Wolne wnioski.
- Uchwalenie Walnego Zgromadzenia będą prawnomocne bez względu na ilość obecnych członków (art. 31 statutu).

Zarząd.

NA SEZON ZIMOWY!

Pamiętajcie że kupno maszyn do szycia jest rzeczą zaufania.

Nasze ceny są najtańsze dla klientów.

Bezpłatny kurs szycia haftu i cerowania maszynowego.

Polecamy na raty i za gotówkę:

Rowery, patefony i płyty w wielkim wyborze

Skład nasz zaopatrzonej jest w najnowsze przeboje Warszawy i zagranicy.

Przyjmuje do naprawy maszyny i patefony.

Wieluń Stary-Rynek 13

P. Sieradzki.

Słup na środku jezdni

Słup tak, należący do miejskiej elektrowni stoi przy zbiegu ulic: Sieradzkiej, Turowskiej i Kaliskiej, tuż przy domu Kasy Chorych.

O słup ten stale owadzały furmanki, tłukąc koła. W ostatni dzień targowy, we wtorek dnia 2-go grudnia zawadził o ten

słup wozem i wywrócił zdążający na targ gospodarz. Złorzeczył — i słusznie. A potem w tym miejscu jest duży ruch samochodowy.

Słup, tamujący ruch należy usunąć w inne miejsce nie oczekując wypadku.

NAJTANIEJ

i najdogodniej zamówić można wszelkie roboty

drukarskie, pieczętni

kauczukowe i mosiężne w kolportażu gazet i pism

S. SIEROCINSKIEGO

Sieradz, Rynek 21, kłomk.

Tamże wykonuje się wszelkie napisy do szarf w cenie 3-ch zł. robota solidna. 556

PLACE

budowlane w Wieluniu przy ul. Reformackiej, pos. pp. Nawarów, zaraz do sprzedania. Wiadomość: M. Kołanek, magazyn obuwia w Wieluniu. 177

HASŁO SPORTOWE

LECHJA WCHODZI DO LIGI

po paru latach udziału w finałowych rozgrywkach
Trzeci klub Lwowa w Lidze

Lwów, Lechja (Lwów) — Amatorski KS. (Król. Huta) 3:1 (1:0). Mecz pomiędzy najpoważniejszymi kandydatami na wejście do Ligi odbył się w opłakanych warunkach terenowych, na błocie i wodzie. Gra nerwowa, szybkie tempo, nieznaczna przewaga AKS.

W drugiej połowie Lechja słabnie, AKS opanowuje boisko, lecz gra bez szczęścia i nie może wyrównać wyniku. Naogół AKS grał dobrze i zaprezentował się jako drużyna wyrównana, lepsza od Lechji pod względem startu do piłki, techniki i siły fizycznej. Wynik remisowy odzwierciedlałby sprawiedliwie przebieg gry.

Bramki dla Lechji padły ze strzałów Pajaka (kary), Rusieckiego i Kruka, dla AKS-u z rzutu karnego Mocka. Sędziował p. Obst z Równego. Publiczności 7500 osób.

Wobec tego, że Lechja ma już 7 punktów, podczas gdy AKS tylko 6 (oba kluby grają po jednym jeszcze meczu z 82 p. p.) sprawę wejścia do Ligi Lechji może być.

Zawody bokserskie w sali Teatru Popularnego

W godzinach przedpołudniowych odbyły się w dniu wczorajszym zawody bokserskie urządzone przez sekcję IKP. Wyniki techniczne spotkań przedstawiają się następująco: w. musza: Leszczyński (IKP) — zwycięża na punkty Wiesława WIM-a, Pawlak (IKP) — zwycięża wysoko na punkty Zareckiego (Bar-Kochba), w. kogucia: Spodenkiewicz (IKP) zwycięża na punkty Białystoka (Bar-Kochba), w. lekka: Chmielewski (IKP) zwycięża niezasłużenie na punkty Bartosiaka (Zjednoczone), w. półśrednia: Banasiak (IKP) remisuje z Kraszewskim (Krusche Ender), w. średnia: Stahl (IKP) remisuje z Trzonkiem (Sokół), w. półciężka: Łompiś (IKP) remisuje z Uleżalą (Sokół). Niektóre z zapowiedzianych spotkań nie doszły do skutku. Sędziowie ringowi pp.: Nowak i Taflowicz.

Zjazd delegatów automobilklubów w Warszawie

W Warszawie odbył się w niedzielę zjazd delegatów automobilklubów z całej Polski. Na zjeździe załatwiono szereg spraw natury organizacyjnej, przyczem na zakończenie przesłano Reguły wygłoszył niezwykle interesujący odczyt p. t. „Podróż automobilem po Afryce”.

Szermiercze mistrzostwa Polski

W mistrzostwach szermierczych Polacy na florecie pierwsze miejsce zajął kpt. Śęga (Legja), drugie Friedrich (Lwów), trzecie pkt. Szempeliński (Legja).

Kruszender mistrzem drużynowym Łodzi w zapasach

W niedzielę odbyły się w lokalu Unji drużynowe zawody zasznicze organizowane przez ŁZA o mistrzostwo Łodzi. Jednakową ilość punktów po 14 zdobyły drużyny Unja i Krusche Ender, lecz sędziowie przyznali pierwsze miejsce drużynie Krusche Ender za lepsze czasy uzyskane w walkach. Trzecie miejsce zajęła drużyna Włodzkiej Manufaktury, która straciła kilka punktów walcowaniem, wskutek stawienia się do walki tylko z czterema zawodnikami. Sędziował p. Bergier.

na ligowa ma za sobą wspaniałą przeszłość i uważać za przesadzoną. Nowa drużyna i czasy równorzędnej rywalizacji z Czarnymi i Pogonią na terenie lwowskim. W roku zeszłym Lechja święciła jubileusz 25-lecia swego istnienia.

Normalny skład Lechji przedstawia się następująco: Zborowski, Oracz, Pająk, Mielnicki, Wasiewicz, Bogusz, Schupstrowski, Kruk, Czudzak, Rusiecki i Małeckie. Najwybitniejszymi graczami są: Pająk, Zborowski i Kruk.

GRY SPORTOWE:

Ł. K. S. zwycięża Polonię Warszawską Udatny występ T.U.R.-u w Warszawie

W sali Gimnazjum Niemieckiego Ł. K. S. zorganizował zawody z udziałem drużyny koszykówek Polonii Warszawskiej oraz zespołów lokalnych. Program turnieju rozpoczął mecz siatkówki męskiej między ŁKS-em a Triumfem.

Zwyciężył ŁKS w stosunku 30:17, do połowy 15:11, wykazując znaczną przewagę nad przeciwnikiem. Sędziował p. Zgliński.

W meczu koszykówek żeńskiej ŁKS pokonał drużynę Hasmonei w wysokim stosunku 30:3, do przerwy 16:3. Punkta-

mi zwyciężkami podzieliły się: Orlicka — 16, Głazewska — 6, Gapińska i Wenflówna — po 4. Sędziował p. Poroszewski. Spotkanie męskich drużyn koszykówek ŁKS-u i Polonii Warszawskiej po pięknej i wyrównanej walce, zakończyło się zasłużonym zwycięstwem łódzian w stosunku 23:16, do przerwy 8:8. ŁKS. był zdecydowanie lepszy w linii obrony, która skutecznie likwidowała akcje ruchliwego ataku Polonii. Kosze dla zwycięzców zdobyli: Wilek — 9, Zalasiewicz — 2, a Pegza i Wroński po 6. Dla Polonii

A.Z.S. (Poznań) mistrzem w koszykówce

W Poznaniu rozegrane zostało w sobotę przedostatnie spotkanie o mistrzostwo Polski w koszykówce między AZS i Polonią. Zwyciężyła drużyna AZS-u, która zapewniła sobie mistrzostwo Polski zdobywając ogółem 8 punktów. Pozostał jeszcze do rozegrania mecz Cracovia-Polonia, który nieodegra już poważniejszej roli. W Krakowie w decydującym meczu w szczypiorniaku o mistrzostwo Polski Cracovia pokonała Pogoń (Katowice) 8:1 (3:1).

punkty uzyskali Tomczak, Kapałka I, Gregolajtis po 4, oraz Zgliński i Kassenberg po 2.

Zawody prowadził p. Skrzekotorski.

Należy podkreślić, że Polonia jest najlepszą drużyną, z pośród goszczących w sezonie bieżącym w Łodzi.

Żeńskie i męskie drużyny gier sportowych łódzkiego T.U.R.-u rozegrały wczoraj w Warszawie czwórmecz z tamtejszym R.K.S.—Skra.

Występ łódzian był dość udatny gdyż w 2 spotkaniach zwyciężyli, w jednej grze uzyskali remis, a jedno spotkanie przegrali. Ogólny zatem rezultat cyfrowy czwórmeczu wyraża się stosunkiem 5:3 na korzyść T.U.R. Szczegółowe wyniki 4-ch spotkań przedstawiają się następująco:

W koszykówce kobiecej — remis 13:13 w siatkówce kobiecej TUR zwyciężył w stosunku 30:23, do przerwy 15:13.

W koszykówce męskiej zwycięstwo odniosła Skra w stosunku 26:17, do przerwy 6:15. Wreszcie w siatkówce męskiej zwyciężył zespół TUR-u w stosunku 30:17, do przerwy 15:6.

W niedzielę rozegrany został w Warszawie na Dynasach czwórmecz gier sportowych między TUR (Łódź) a warszawską Skra. Drużyna łódzka odniosła wspaniały sukces, bijąc zespół warszawski 5:3. Wyniki w poszczególnych konkurencjach przedstawiają się następująco: siatkówka żeńska: TUR—Skra 30:23 (15:13), koszykówka żeńska: TUR—Skra 13:13. Wynik remisowy, gdyż warszawianie nie chcieli zgodzić się na przedłużone gry, siatkówka męska: TUR—Skra 30:17 (15:6), koszykówka męska: Skra—TUR 26:17 (5:16). Do przerwy znaczna przewaga łódzian, po przerwie warszawianie mają więcej z gry.

Ł.T.S.G. — Turyści 2:1 (2:0)

W dalszym ciągu rozgrywek o puchar „Kurjera Łódzkiego” odbyły się w dniu wczorajszym na boisku WKS. zawody między Ł.T.S.G. a Turystami. Zwyciężył zespół Ł.T.S.G. w stosunku 2:1, do przerwy 2:0. Pokonani wystąpili w swym najsilniejszym składzie, podczas gdy w drużynie Ł.T.S.G. brało udział 4-ch graczy rezerwowych.

Gra stała na bardzo niskim poziomie i prowadzona była z obu stron zbyt ostro. Bramki dla zwycięzców zdobył Herbstreich dla pokonanych — Halm z rzutu karnego. Sędziował p. Andrzejak. Po wczorajszych zawodach w tabeli rozgrywek o puchar pierwsze miejsce zajmuje nadal drużyna WKS. z 3 punktami i 3:1 stosunkiem bramek. Następne miejsca zajmują kolejno: Turyści — 3 punkty i 6:5 bramek, ŁKS. — 2 punkty i 7:8 bramek oraz Ł.T.S.G. — 2 punkty i 6:8 bramek.

Uroczyste otwarcie sztucznego toru hokejowego w Katowicach Sportowe popisy łyżwiarzy polskich i zagranicznych

W niedzielę w godzinach przedpołudniowych nastąpiło uroczyste otwarcie sztucznego toru hokejowego w Katowicach. Na otwarciu obecni byli przedstawiciele władz państwowych, miejskich i sportowych. Poza tym przybyli na uroczystość otwarcia przedstawiciele klubów sportowych z całej Polski.

Po całym szeregu przemówień wojewoda śląski Grażyński przejął wstęgi i przedefilowali przez tor zawodnicy zagraniczni i krajowi.

W jeździe łyżwiarskiej popisowej brał udział mistrzowska para wiedeńska Hedí Schneider i Eugen Richter, mistrzowska para czechosłowacka małżeństwo Hoppe, mistrzowska para węgier-

ska Olga Orgonista i Sanor Szalay, mistrzyni wiedeńska 14-to letnia Andree Kleerdorfer oraz mistrzowska para polska Zofja Bilorówna i kpt. Tadeusz Kowalski.

Następnie odbyły się dwa mecze hokejowe: AZS—Pogoń 1:0, i Legja-Tropauer Eislaufverein 3:1. Pięciokrotny mistrz Polski nie wykazał dobrej formy i Pogoń przeważała, przegrała jednak spotkanie wskutek niedyspozycji strzałowej napastników, natomiast mile rozczarowała Legja, która gładko i bez wysiłku pokonała zagraniczny zespół. W poniedziałek odbył się dalszy ciąg uroczystości, przyczem program popisów łyżwiarskich został powtórzony.

Wisła — Cracovia 2:1 Mistrz Ligi pokonany

W Krakowie odbył się w niedzielę mecz towarzyski pomiędzy dwiema najlepszymi drużynami Ligi Cracovią i Wisłą. Nieznaczne zwycięstwo odniosła Wisła, znajdująca się tego dnia w świetnym usposobieniu. Drużyna czerwonych odegrała bezwzględnie swój najlepszy mecz w sezonie, wszystkie linie drużyny stanęły na wysokości zadania.

Cracovia grała również dobrze, jednak ustępowała Wiśle. Zawzięte jej ataki pod koniec gry nie mogły już zmienić wyniku.

Spotkanie miało przebieg bardzo cie-

kawy, gra była prowadzona cały czas fair i stała na wysokim poziomie. W obu drużynach wyróżniali się bramkarze, poza tym dobry był Kisielewski II i debiutujący w barwach Wisły obrońca Jelski. W Cracovii najlepszym był Seichter. Bramki dla Wisły zdobył Kisielewski II w 40 i 51 minucie, dla Cracovii Malczyk II z zamieszania podbramkowego.

Przed rozpoczęciem meczu Wisła wręczyła swej przeciwniczce wspaniałe bukiet kwiatów z okazji zdobycia przez Cracovię mistrzostwa Ligi.

Widzów 6,000.

Nie będzie dwóch lig

Ubiegłej soboty odbyło się w Warszawie zebranie klubów ligowych, na którym zastanawiano się nad utworzeniem dwóch lig i reformy rozgrywek ligowych. Większość delegatów wypowiedziała się przeciwko utworzeniu dwóch lig, natomiast na powodzenie liczyć może wniosek o zmniejszenie ilości klubów ligowych o 10. Wniosk ten popierali delegaci 6 klu-

bów, pozostali zaś wypowiedzieli się przeciwko. Konferencja ta nie konkretnego nie załatwiła, lecz wnioski przedłożone zostaną na walnym zebraniu.

Postanowiono jedynie polecić Wydz. Gier i Dysc. Ligi, by kalendarzyk rozgrywek ligowych przesłał klubom do zatwierdzenia.

Dźwiękowe

GRAND-KINO

Dziś wielka premjera!

Dawno oczekiwany film dźwiękowy, stanowiący epokę nie tylko w kinematografii, ale w dziejach kultury duchowej naszego wieku p. t.

**„BIAŁE
CIENIE”**

Reżyserji W. S. VAN DYKO'A

Na tle najbardziej egzotycznego zakątka ziemi rozgrywa się dramat miłości i dramat społeczny. Najbardziej głęboki, piękny i wstępujący film naszych czasów.

W roli głównej:

**MONTE BLUE
oraz
RAQUEL TORRES**

Początek seansów o godz. 4-ej, ostatni o godz. 10.15, w soboty, niedziele i święta o godz. 12, ostatni 10.15.
Ceny miejsc normalne na porankach niższe.

Nasze najbliższe przebojowe programy!

„POCAŁUNEK” z Gretą Garbo**„Parada Miłości”** z Maurice Chevalier**„Rewja Hollywood”** Najwybitniejsze gwiazdy filmowe międzynarodowa obsada z Hanką Ordonówną i Hanuszem.**„Pieśniarz Paryża”** Chevalierto wszystko ukaże się na ekranie dźwiękowego kina **„Capitol”****ŁÓDZKA ORKIESTRA FILHARMONICZNA.**

Dziś odbędzie się w Sali Filharmonii zapowiadany pierwszy wielki koncert symfoniczny Łódzkiej Orkiestry Filharmonicznej pod dyrykcją Walerjana Berdjajewa. Jako solistka wystąpi artystka światowej sławy Ada Sari. W programie: Symfonia „Manfred” Czajkowskiego, Uwertura do op. „Tannhäuser” Wagnera oraz szereg pieśni i arji operowych z towarzyszeniem orkiestry. Początek koncertu o godz. 8.30 wiecz.

CZWARTKOWY KONCERT ORŁOWA.

Genjalny pianista Mikołaj Orłowski, którego koncert w Warszawie był obecnie kompletnie wyprzedany, przyjeżdża do Łodzi w nadchodzący czwartek, dnia 11-go b. m. i wystąpi tegoż dnia o godz. 8.30 wiecz. w Sali Filharmonii uświetniając 8-my koncert mistrzowski. Mikołaj Orłowski wykona utwory Chopina, Brahmsa, Debussy'ego, Prokofiewa, Szymanowskiego, Liszta i wielu innych. Koncert ten jak było do przewidzenia wywołał wielkie zainteresowanie wśród muzycznych sfer naszego miasta.

**CO USŁYSZYMY
PRZESZ RADJO**PROGRAM ROZGŁOSNI ŁÓDZKIEJ
„POLSKIEGO RADJA”.

Wtorek, dnia 9 grudnia 1930 r.

11.58—12.05. Sygnał czasu z Warsz. i hejnał z Wieży Mariackiej w Krakowie.

12.05—13.15. Muzyka z płyt gramofonowych Gramofon i płyty z f. A. Klingeila, Łódź Piotrkowska 160.

13.15—13.20. Odczytanie programu dziennego i repertuar teatrów i kin.

13.20—15.35. Przerwa.

15.35—15.50. Chwilka lotnicza. „Modelarstwo lotnicze u nas i zagranicą” „wygl. p. Słaz

czyński (tr. z W-wy).

15.50—16.15. Odczyt rządowy (tr. z W-wy).

16.15—17.15. Muzyka z płyt gramof. (tr. z W-wy).

17.15—17.40. „Dole i niedole małych miasteczek” „wygl. prof. M. Limanowski (tr. z Wilna)

17.45—18.45. Popularny koncert symfoniczny w wyk. ork. Filh. Warsz. pod dyr. Adama Szpaka. 1. Weber: Uwertura do op. „Euryantia”. 2. Schubert: Symfonia h-moll (nieukończona) a) Allegro moderato, b) Andante con moto. 3. Ast.: Nokturn. 4. Ljodow: 6 rosyjskich melodii ludowych.

18.45—19.10. Rozmaitości.

19.10—19.25. Komunikat Izby Przem. Handl. w Łodzi i odczyt. progr. na dzień następny.

19.25—19.35. Muzyka z płyt gramof. z W-wy.

19.35—19.50. Prasowy Dziennik Radiowy (tr. z W-wy).

19.50. Transmisja z Poznania opery. Po transmisji komunikaty: meteor., polic., sport oraz retransmisje ze stacji zagranicznych.

ŁÓDŹ, PIOTRKOWSKA

Klisze 100
do
Reklam Gazetowych
Cenników Prospektów
Zdjęć fotograficznych dla celów reprodukcyjnych
Rysunki, projekty reklamowe
i wydawnicze wykonywane.

Tel. 111-72

I-szy dźwiękowy Kinoteatr w Łodzi

„SPLENDID”

20. NARUTOWICZA 20

3 tydzień triumfu

KIEPURY

i Brygidy HELM
w arcydziele śpiewno-dźwiękow.
Neapol, śpiewające
miasto

CENY MIEJSC NORMALNE:

Zł. 1, 2, 3.

Początek seansów o godz. 6, 8 i 10.

DZWIĘKOWY KINO-TEATR

MIMOZA

ul. Kilińskiego 178

Dziś i dni następnych!

Cudowna pieśń miłości i poświęcenia! Najpiękniejsze melodie, które śpiewać będzie cała Polska. Doskonała kreacja boskiej **BEBE DANIELS** zelektryzuje widownię

„RIO RITA”

W rolach głównych:

Bebe Daniels i John Boles

Nadprogram: Dodatek dźwiękowy!

Początek seansów w soboty, niedziele i święta o godz. 3.30.
1713 w dni powszednie o godz. 5.30, 7.30, 9.15,

Następny program: „Rozkosze niebezpieczeństwa”
w roli głównej: niezrównany HAROLD LLOYD.

DZWIĘKOWY

Pierwszy raz w Łodzi

Pierwszy rosyjski film śpiewno-dźwiękowy Reż. genialnego Strzyżewskiego.

TRÓJKA

W rolach głównych:

**Olga Czechowa
Hans Schlettow**

Dramat osnuty na tle słynnego romansu i pieśni ludowej p. t.

**„HAJDA TRÓJKA
ŚNIEG PUSZYSTY...”****MUZYKA! ŚPIEWY! TAŃCE!**

== Ceny miejsc popularne! ==
Początek w dni powszednie o g. 4-ej,
w soboty, niedziele, i święta o g. 12.30

KINO-TEATR

RESURSA

UL. KILIŃSKIEGO 123

Dziś i dni następnych!

Arcydzieło pełne pogody, uroku, uśmiechu, sentymentu, pikanterji, komizmu, p. t.

WIOSNA W PRATERZE

Arcywesołe przygody młodych, buńczucznych oficerów, serdeczna „Pierwsza Miłość” słodkiego wiedeńskiego dziewczęcia.

W rolach głównych:

LILIAN ELLIS i WERNER FUETTERER

Dziś i dni następnych!

Następny program:

**KOBIETA
BEZ SERCA**

Początek seansów w dni powszednie o godzinie 5.20, 7.15, i 9; w dni świąteczne o godzinie 3, 5, 7 i 9.

Kino-Teatr
PRZEDWIOŚNIE

Zeromskiego 14-16. Dojazd tramwajami 5, 6, 8, 9, 16, do rogu Kopernika i Zeromskiego.
Orkiestra symfoniczna pod batutą A. Czudnowskiego. Początek seansów w dni powszednie o godz. 4-ej pp. w niedziele i święta o godz. 2-ej pp. Ostatni seans o g. 10-ej wiecz. — Ceny miejsc: I. m. 1.25 gr. II. m. 90 gr. i III. 60 gr. — Bilety ulgowe w sob., niedz. i święta nieważne. Na pierwszy seans wszystkie miejsca po 60 gr.

DZIŚ WIELKA PREMIERA.
Potężny dramat obyczajowy. Dramat dziewcząt rzuconych na pastwę zepsucia wielkomiejskiego w filmie p. t.
„CZARNA DAMA”
Dramat na tle wybujałego erotyzmu wielkich środowisk. W roli tytułowej: **LIA TORA** jako mścicielka własnej hańby.
Nadprogram szampańska komedia, wielka bomba śmiechu **„PAN WACHMISTRZ NA URLOPIE”**
W sobotę, dnia 13 grudnia o godz. 12-ej, w niedzielę, dnia 14 o g. 11-ej rano Poranki diadzieli i młodzieży wyświetlana będzie wesoła komedia p. t. **„PETER PAN”** w roli głównej: **Betty Bronson**. Ceny miejsc: dla dzieci 20 gr. dla dorosłych 50 gr. — Następny program: **„Skrzydłata Flota”** w roli gł. Ramon Nowarro.

KINO-TEATR CORSO
UWAGA: Ceny miejsc nie podwyższone. Początek seans. w dni powsz. o godz. 4-ej. W soboty, niedziele i święta o godz. 12-ej. Na pierwsze seanse ceny miejsc znacznie niższe. Orkiestra pod kier. p. Białkiewicza.

Dziś premiera! Wielki podwójny szlagierowy program:
I. KRWAWE ŻART
Komedia-dramat w 10 aktach. — W roli głównej: ulub. publ. **Ryszard Talmadge.**
II. Mogiła wśród lodowców
Dramat w 9-ciu aktach. Tajemnica tragicznej śmierci profesora **MALMGRENA RONALDA**
Nadprogram: **FARSA.**

Kino-Teatr „Spółdzielnia”
ul. Sienkiewicza 40.
Ceny miejsc w dni powsz.: I. 1.50, II. 1 zł., III. 75 gr., w niedz. i święta: I. 1.75, II. 1.25, III. 1 zł. Na I. seans ceny niższe: I i II. 75 gr. III. 50 gr. Początek seansów w dni powszednie o godz. 4-ej, w soboty, niedz. i święta o godz. 2-ej. Ostatni seans o 10 w.

Od wtorku, dnia 9 grudnia r. b. i dni następnych!
Wielki dramat erotyczny p. t.
A jednak ciało jest słabe
W rolach głównych: **Lionel Barrymore.**
Mistrzynie ekranu
Bilety członkowskie ważne w dni powszednie po 90 gr. Bilety ulgowe i passepourt w sobotę, niedzielę i święta nie ważne.

Następny program:
Bożycze Nowego Yorku w roli gł. BESSIE LOVE

Jedynie najtańsze źródło zakupów
RADJOSPRZĘTU
Przeróbki aparatów po niskiej cenie
Radjo Splendid
Piotrkowska Nr. 61
Tel. 159-02 145
w podwórzu.

KONSUM
przy
Widzewskiej Manufakturze
ULICA ROKICIŃSKA 54
poleca towary własne, jak również z innych pierwszorzędných fabryk po cenach ściśle fabrycznych:
Resztki, Sekunda, Braki, Barchany, Flanelki i wszelkie inne towary Widzewskie
Bielizna damska
Bielizna męska
Wielkie towary męskie
Wielkie towary damskie
Jedwabie w wielkim wyborze
Wielwety
Pończochy fil d'Ecosse i jedwabne
Skarpetki
Rękawiczki
Obuwie
Śniegowce i kalosze
Wszelkie towary galanteryjne
Ubrania męskie
Palta męskie
Chustki wełniane
Towary kolonialne
Towary spożywcze.
Kupno nie obowiązuje!
Prosimy Sz. Kliencę o odwiedzenie naszego nowootwózonego, obficie zaopatrzonego Konsumu.
Rokicińska 54 :: Dojazd tramwajem 10 i 16.

OGŁOSZENIE.
Nadzorca sądowy nad Mechaniczną Fabryką Pończoch Ignacy Nykiel w Łodzi, przy ul. Zachodniej Nr. 16, na mocy art. 40 i 44 Rozp. Prez. Rzplitej z dnia 23 grudnia 1927 r. (Dzien. Ustaw 328, poz. 20) podaje do wiadomości, że został wyznaczony dodatkowy termin dla ustalenia listy wierzycieli w dniu 7 stycznia 1931 r. o godz. 10-ej w Sądzie Okręgowym w Łodzi, Wydział Handlowy pokój Nr. 15.
W powyższym ostatecznym terminie wierzyciele firmy Ignacy Nykiel winni zgłosić swe pretensje wraz z tytułami, celem sporządzenia wierzitelności i wciągnięcia na listę wierzycieli.
Lista sprawdzonych wierzycieli będzie wyłożona w kancelarii Wydziału Handlowego Sądu Okręgowego w Łodzi w dniu 15 stycznia 1931 r. i od tej daty osobom zainteresowanym przysługuje prawo skargi w terminie siedmiodniowym do Sędzię Komisarza.
Nadzorca sądowy
Edward Hilszer.
1785

Do akt Nr. E. 2958 — 1930 r.
OGŁOSZENIE.
Komornik Sądu Powiatowego w Łodzi, LEON WĄSOWSKI, zamieszkały w Łodzi przy ulicy Narutowicza 10, na zasadzie art. 1030 U. P. C. ogłasza, że w dniu 23 grudnia 1930 roku od godz. 10 rano w Łodzi przy ulicy Piłsudskiego Nr. 57, odbędzie się sprzedaż z przetargu publicznego ruchomości, należących do Mendla Makowera i składających się z 7 szt. towaru ubraniowego-bostonu, oszacowanych na sumę zł. 700.
Łódź, dnia 5 grudnia 1930 r.
Komornik (—) LEON WĄSOWSKI.

Do akt Nr. E. 2916 — 1930 r.
OGŁOSZENIE.
Komornik Sądu Powiatowego w Łodzi, LEON WĄSOWSKI, zamieszkały w Łodzi przy ulicy Narutowicza 10, na zasadzie art. 1030 U. P. C. ogłasza, że w dniu 9 stycznia 1930 roku od godz. 10 rano w Łodzi przy ulicy Cegielnianej Nr. 70 odbędzie się sprzedaż z przetargu publicznego ruchomości, należących do Eljasza Monosowskiego i składających się z mebli, oszacowanych na sumę zł. 1,230.
Łódź, dnia 5 grudnia 1930 r.
Komornik (—) LEON WĄSOWSKI.

Do akt Nr. E. 2961 — 1930 r.
OGŁOSZENIE.
Komornik Sądu Powiatowego w Łodzi, LEON WĄSOWSKI, zamieszkały w Łodzi przy ulicy Narutowicza 10, na zasadzie art. 1030 U. P. C. ogłasza, że w dniu 23 grudnia 1930 roku od godz. 10 rano w Łodzi przy ulicy Cegielnianej Nr. 42 odbędzie się sprzedaż z przetargu publicznego ruchomości, należących do firmy „M. Rozen” i składających się z 6 szt. płótna pościelowego, oszacowanych na sumę zł. 600.
Łódź, dnia 5 grudnia 1930 r.
Komornik (—) LEON WĄSOWSKI.

Za 85 zł. możesz sam zbudować **RADJO**-odbiornik 3 lampowy. Wszystkie niezbędne części do samobudowy, szemat i wskazówki bezpłatnie. Oszczędzisz 50 proc. pieniędzy, jeżeli zwrócisz się do nas po poradę
POLSKIE RADJO
JERZY KRZYŻANOWSKI
Andrzeja 4, tel. 201-04.

Poradnia Wenerologiczna
Lekarzy Specjalistów
ul. Zawadzka Nr. 1
Czynna od 8 rano do 9 wiecz. w niedziele i święta 9—2 pp. od 11—12 i 2—3 pp. przyjmuje kobieta lekarz leczenie chorób wenerycznych, moczościowych i skórnych, badanie krwi i wyzłizlin, syfilis i tryper
Konsultacje z neurologiem i urologiem
Gabinet Światło-Lecznic
kosmetyka lekarska
Oddzielna poczekalnia dla kobiet.
519 **PORADA 3 zł.**

DR. MED. EDWARD REICHER
Specjalista chorób skórnych i wenerycznych
Leczenie uiatemij. Elektroterap. a
ul. Południowa 28
Tel. 201-93
Od 8—11 rano i 5—9 wiecz. w niedzielę od 9—1 pp. 513
Dla niezamożnych ceny lecznic.

DR. HELLER
Choroby skórne i wener.
ul. Nawrot 2. Tel. 179-89
Do 10 r. i 4—8 w. Dla pań specjalne godz. 4—5 po poł., w niedz. od 11—2 pp. Dla niezamożnych ceny lecznic. 813

FIRMA „RADJOLA”
PIOTRKOWSKA 88, TEL. 105-34
poleca
Radjoaparaty i części, detektory
Przeróbki aparatów
Ładowanie akumulatorów z odniesieniem do domów.
Najtaniej bo w podwórzu.

Dr. J. NADEL
akuszerka, choroby kobiece
godz. przyjść od 3—5
Pomorska 7, tel. 127-84.
1251

„SZEWCY”
Skóry—Hurt i Detal
(specjalność: detaliczna sprzedaż zółówek trwałych na wodę)
poleca:
Spółka Szewców
Piotrkowska 79
tel. 1.58-38
1407

Dr. med. J. SADOKIERSKI
stomatolog
chirurgia szczęk, jamy ustnej i plastyka
regulacja zębów
rentgenodiagnostyka
Piotrkowska 164
Tel. 114-20
przyjmuje od 3—7 pp. 220

Ogłoszenia drobne
HALLO!
Hallo! Dawoń tel. 163-30 „Pogotowie krawieckie Kiersza” Zeromskiego 91, sklep nartożny. Momentalnie odświeża garnitur za zł. 3.—, suknię za zł. 2.80, palto za zł. 3.—, łącznie z odebraniem i odesłaniem. Expresses pierze, farbuje, przerabia, nicuje, sztucznie ceruje. Farbujemy i pierzemy futra sposobem lipskim. 525

Do sprzedania
pianino w dobrym stanie. Wiadomość Wysoka 46 u wł. Mokrosińskiego. 170A
Maszyna
szafkowa zupełnie nowa do sprzedania. Wiadomość ul. Cegielniana 25 dozorca wskaze. 1780
Potrzebni
chłopcy do sprzedaży gazet na tygo. uniówkę, zgłaszać się do administracji dziennika ou goz. 8—10 rano.